

פתח דבר

הכשרת מורים - דבר העורכות

השיח המקצועי בנושא הכשרת מורים מלמד כי ישנן שתי סוגיות מרכזיות לגבי תהליך ההכשרה להוראה. הסוגיה הראשונה היא שתהליך ההכשרה במכללות הוא שלב ראשוני ומהותי לבניית תשתית רחבה להתפתחות המקצועית של המורים. אולם, הפיתוח הפרופסיונלי של מקצוע ההוראה הוא תהליך מתמשך המכונה "למידה לאורך החיים" (Life-Long-Learning).

תהליך זה מייצג רצף למידה והתפתחות מקצועית מתמשכת ורחבה (Continuing Professional Development). ברם, למרות החשיבות המיוחסת להכשרה הראשונית, מצד חלק מהחוקרים יש ביקורת וספקנות לגבי מידת יעילותן של תכניות ההכשרה, תרומתן להתפתחות תפיסת התפקיד המקצועי של המורים ושילובם במערכת החינוך. נוסף על כך, אין תמימות דעים לגבי התכנים הנדרשים בהכשרת המורים ועל כן אפשר למצוא מגוון רחב של תכניות לימוד, של גישות פדגוגיות ושל מסלולי הכשרה.

הסוגיה השנייה היא החשיבות שיש לחקר תהליך ההכשרה להוראה בהתפתחות הפרופסיונלית של מקצוע ההוראה. הערכת תכניות ההכשרה מהווה בחינה שיטתית לגבי מידת התאמתן, יעילותן ותרומתן להתפתחות המקצועית של הסטודנטים להוראה, גיבוש זהותם המקצועית ותהליכי שילובם במערכת החינוך. יתר על כן, הידע המחקרי הציבור בתחום זה מאפשר המשגה תאורטית ופרקטית רחבה יותר של תהליכי ההכשרה. חלק מהחוקרים סבורים כי תהליכי הערכה לגבי תכניות ההכשרה להוראה משמשים למעשה "מודלינג" לפרחי הוראה לגבי הפיתוח הפרופסיונלי הנדרש מהם. הפיתוח הפרופסיונלי כולל חקירה עצמית ובחינה של ההיבטים השונים בעבודתם המקצועית מתוך רצון להביא לשיפור ולהתמקצעות.

בגיליון זה משתקפת קשת רחבה ומגוונת של חשיבה, של מחקר ושל עשייה בתחום הכשרת המורים. בגיליון מוצעים לקריאה שמונה מאמרים; חלקם עוסקים בהיבטים אידיאולוגיים חינוכיים וביקורתיים הקשורים לתהליך ההכשרה להוראה וחלקם מציגים היבטים של מחקר בתחום ההכשרה להוראה במכללה ובארץ. בגיליון משולבים מאמרים בשפה העברית ובשפה האנגלית, כחלק מהתפיסה הרב-תרבותית שישנה בשיח האקדמי ומתוך מטרה להגיע לקהל רחב.

ההשקפה הבסיסית הבאה לידי ביטוי בגיליון היא כי הידע האקדמי הנצבר בתחום ההכשרה להוראה הוא תהליך של שיח מקצועי ושל הבנייה משותפת של העוסקים בתחום, תוך התבססות על תהליכי מחקר והערכה.

הקדשת הגיליון לנושא הכשרת המורים מביאה לידי ביטוי את מחויבותה העמוקה של המכללה האקדמית ע"ש דוד ילין לתהליך ההתמקצעות, החידוש וההובלה בכל הקשור לתהליכי הכשרת עובדי הוראה ולמחקר על הכשרה זו.

אנו מקוות שקריאת המאמרים תשמש קרקע פורייה לדיון בתחום הכשרת מורים ולהכרת המחקר המרתק והדינמי שבו. בשם המערכת, אנו מודות לכל הכותבים ולשאר התורמים לגיליון מיוחד זה, על ההשקעה הרבה ועל המידע המגוון שהובא בו לידי ביטוי.

פרופ' רויטל סלע-שיוביץ, עורכת הגיליון

ד"ר רויטל היימן, ראש יחידת המחקר